

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	XI
1. Giriş	1
2. Terimsel Olarak Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları	3
3. Kuvvetler Statüsü Anlaşmalarının Tarihçesi	7
4. Kuvvetler Statüsü Anlaşmalarının Şekli, Anlaşmalar Hukukundaki Yeri ve Uygulanacak Hukuk.....	14
4.1. Devletin Rızasının Uygulanacak Hukuka ve İlgili Hukukî Vesikanın Şekline Etkisi	16
5. Kuvvetler Statüsü Anlaşmalarının Konusu, İçeriği ve Temel Kavramlar.....	20
5.1. Gönderen Devlet	22
5.2. Kabul Eden Devlet	22
5.3. Gönderen Devletin Askerî Makamları.....	23
6. Kuzey Atlantik Andlaşması Örgütü (Nato)	24
7. Avrupa Ordusu Kurma Projesi (Pesco) ve Nato'nun Geleceği	28
8. Nato Kuvvetler Statüsü Anlaşmasında Yetki	31
8.1. NATO KSA'da Yer Bakımından Yetki.....	31
8.2. NATO KSA'da Zaman Bakımından Yetki	35
8.3. NATO KSA'da Kişi Bakımından Yetki	38
8.3.1. Kuvvet	38
8.3.1.1. Vatandaşlık Kriteri.....	40
8.3.1.2. Çifte Vatandaşların Durumu	41

8.3.1.3. Yedek Kuvvet Mensuplarının Durumu ve Görev Dolayısıyla Bulunma Kriteri.....	43
8.3.1.4. Emekli Kuvvet Mensuplarının Durumu ve Görev Dolayısıyla Bulunma Kriteri	43
8.3.1.5. İzin'deki Kuvvet Mensuplarının Durumu.....	44
8.3.1.6. Fırarîlerin Durumu	47
8.3.1.7. Silahlı Kuvvetlere Entegre Paramiliter Grupların Durumu.....	48
8.3.1.8. Coğrafi Kriter	49
8.3.1.9. Bir Diğer Tarafın Ülkesinde Bulunma Kriteri	49
8.3.2. Sivil Unsur.....	50
8.3.2.1. Sivil Olma Kriteri	52
8.3.2.2. Kuvvete Refakat Etme Kriteri	53
8.3.2.3. Kuvvet Tarafından İstihdam Edilme Kriteri ve Müteahhit Firma Çalışanlarının Durumu.....	54
8.3.2.4. Vatandaşlık Kriteri.....	57
8.3.2.5. Kabul Eden Devlette Mütaden Mükim Olmama Kriteri.....	58
8.3.2.6. Vatansızlar ve NATO Üyesi Olmayan Devletlerin Vatandaşlarının Durumu.....	60
8.3.3. Yakın	61
8.3.3.1. Eş Kavramının Kapsamı	61
8.3.3.2. Çocuklar Kavramının Kapsamı.....	62
8.3.3.3. Yakın Kavramının Kapsamının Geniştirilmesi.....	64
8.3.4. Özel Askerî Şirket ve Müteahhit Firma Çalışanlarının Hukukî Statüsü.....	66
8.3.5. Özel Askerî Şirket Çalışanları Hep Sivil mi Kalır?	68
8.4. Yargı Yetkisinin Devletler Arasında Taksimi Meselesi.....	73
8.5. NATO KSA'da Yetkiye İlişkin Genel Prensipler	76
8.6. NATO KSA'ya Göre Münhasır Yetki	79
8.6.1. Gönderen Devletin Münhasır Yetkisi.....	79
8.6.2. Kabul Eden Devletin Münhasır Yetkisi.....	83

8.7. Mütedahil Yetki	84
8.7.1. Gönderen Devletin Rüçhanlı (Öncelikli) Yetkisi	86
8.7.1.1. Sadece Gönderen Devletin Malına veya Emniyetine Karşı Suçlar ve Kendi Aralarındaki Suçlar ..	87
8.7.1.2. Resmî Vazife Esnasında veya Resmî Görevin İfası Dolayısıyla İşlenen Suçlar	88
8.7.2. Kabul Eden Devletin Rüçhanlı (Öncelikli) Yetkisi.....	98
8.8. Rüçhaniyet Hakkından Feragat ve Hukukî Neticesi	100
8.9. NATO KSA'da Adil Yargılanma Teminatları	103
9. Nato Kuvvetler Statüsü Anlaşmasında Tazminat Rejimi.....	106
9.1. Devletlerarası Tazminat Talepleri	106
9.1.1. Devletlerin Askerî Mülkleri Hakkında Tazminat Talepleri	107
9.1.2. Devletlerin Gayrı-askerî Mülkleri Hakkında Tazminat Talepleri	111
9.2. Şahsî Tazminat Talepleri	114
9.2.1. Görev Statüsü Kapsamında Şahsî Tazminat Talepleri	114
9.2.2. Görev Statüsü Dışındaki Şahsî Tazminat Talepleri (Cemile Ödemesi, Ex Gratia Payment)	117
10. Nato Ksa'da Yer Alan Diğer Hükümler.....	119
10.1. Kabul Eden Devletin İç Hukukuna Saygı Gösterme Kuralı.....	119
10.2. Kabul Eden Devlet Ülkesine Giriş-Çıkışlar	123
10.3. İstenmeyen Kişi İlan Etme ve Sınır Dışı Etme Kararı	128
10.4. Motorlu Vasıtalar ve Sürücü Belgeleri	130
10.5. Üniformaların ve Sivil Kıyafetlerin Giyilmesi.....	134
10.6. Silah Taşıma ve Bulundurma.....	137
10.7. Kuvvet (Zor) Kullanma Yetkisi	138
10.8. Meşru Müdafaa.....	140
11. Çeşitli Devletler ve Uluslararası Örgütlerin Akdettikleri Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları	143
11.1. Afganistan.....	143

11.2. Almanya.....	148
11.3. Bonn Kuvvetler Statüsü Anlaşması.....	149
11.3.1. 1954 Federal Almanya Kuvvet Bulundurma Konvansiyonu.....	153
11.3.2. German Supplementary Agreement (Alman Munzam Anlaşması)	154
11.4. Amerika Birleşik Devletleri	156
11.5. Irak.....	160
11.5.1. Çöl Fırtınası Operasyonu ve Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları.....	160
11.5.2. Irak'ın İşgali ve İşgal Otoritesinin 17 Nolu Emirnamesi	160
11.5.3. İşgal Emirnamesinin İlgası ve Yeni Kuvvetler Statüsü Anlaşması Rejimi.....	166
11.6. Japonya.....	172
11.6.1. Japon Yayılmacılığında Kayıtsız Şartsız Teslime Giden Yol	173
11.6.2. Japonya'nın Kayıtsız Şartsız Teslimi ve İşgal İdaresinin Kurulması	176
11.6.3. Japonya'da İşgal İdaresinin Sona Ermesi ve Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları	177
11.6.4. Japon-ABD Uygulamasından Örnek Vakalar	184
11.7. Güney Kore.....	187
11.7.1. Paylaşılamayan Kore Ülkesi: Rus-Japon Harbi ve Kore Üzerinde Japon Sömürge İdaresi	187
11.7.2. Kore-ABD Uygulama Anlaşması.....	190
11.7.3. Kore Savaşı, Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları ve Örnek Vakalar	191
11.7.4. Güney Kore-ABD Uygulamasında Adil Yargılanma Teminatları	203
11.8. Çin.....	205
11.8.1. Çin Cumhuriyeti ve Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları.....	207

11.8.2. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ABD Tarafından Tanınması ve ÇC-ABD KSA'nın Yürürlükten Kalkması.....	215
11.9. Türkiye	217
11.9.1. Asker Gönderen Devlet Olarak Türkiye	217
11.9.1.1. Afganistan	218
11.9.1.2. Somali	223
11.9.1.3. Katar	224
11.9.1.4. Azerbaycan.....	226
11.9.2. Asker Kabul Eden Devlet Olarak Türkiye: Türk Topraklarındaki ABD Askerleri Örneği	228
11.9.2.1. Türkiye-ABD Kuvvetler Statüsü Anlaşması (1954)	231
11.9.2.1.1. Sivil Unsur Kavramlarının Kapsamının Genişletilmesi.....	233
11.9.2.1.2. Yakın Kavramlarının Kapsamının Genişletilmesi.....	235
11.9.2.1.3. Diğer Ayrıcalıklar	236
11.9.2.2. Türk-Amerikan Uygulamasında Resmî Görev Statüsünün Belirlenmesi.....	238
11.9.2.3. 1960'larda Türk Amerikan İlişkileri	249
11.9.2.3.1. U-2 Casus Uçak Olayı.....	250
11.9.2.3.2. Küba Füzeler Krizi	252
11.9.2.3.3. Johnson Mektubu.....	254
11.9.2.4. İkili Anlaşmaların Gözden Geçirilmesi	256
11.9.2.4.1. Türkiye-ABD Savunma İşbirliği Anlaşması (1969)	257
11.9.2.4.2. Türkiye- ABD Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEİA).....	259
11.9.2.5. Türk-Amerikan Uygulamasından Vakalar ve Türkiye'deki Amerikan Üsleri Hakkında Yapılan Tartışmalar.....	261
11.10. Kıbrıs Adası.....	273
11.10.1. 1960 Tarihli Kıbrıs Kuvvetler Statüsü Anlaşması Rejimi.....	274

11.10.2. Kıbrıs KSA'nın Değişen Vakalar Karşısında İmtihanı	279
11.10.3. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Kurulmasının Doğurduğu Kuvvetler Statüsü Meseleleri	284
11.11. Suriye	286
11.12. Libya	289
11.13. Birleşmiş Milletler Teşkilatı	296
11.13.1. BM Barışı Koruma Operasyonu Mensuplarının Durumu Hakkında Cari Olacak Pozitif Uluslararası Hukuk Kuralları.....	301
11.13.2. Birleşmiş Milletler Model Kuvvetler Statüsü Anlaşması	304
11.13.3. Bir Kuvvetler Statüsü Anlaşmasının Yokluğunda BM Kuvvetlerinin Statüsü.....	310
11.13.4. BM Model Katkı Anlaşması (UN Model Contribution Agreement)	314
11.13.5. BM Barışı Koruma Operasyonu Mensuplarının Uluslararası Hukuka Göre Bağışıklığı	316
12. Mevcut Uluslararası Vesikalara Atıfla Kuvvetlerin Statüsünü Belirlemek	320
12.1. BM Görevdeki Uzmanlar Statüsü (Experts on Mission Status)	320
12.2. Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi'ndeki İdari ve Teknik Personel Statüsü (Administrative and Technical Status)	323
12.2.1. Ceza ve Hukuk Davaları Bakımından Bağışıklık.....	323
12.2.2. Sosyal Güvenlik ile İlgili Hükümler	326
12.2.3. Vergi ve Resimlere dair Hükümler.....	328
12.2.4. Kamu Hizmeti ve Askerî Tekalif ile İlgili Hükümler.....	330
13. Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Kuvvetler Statüsü Anlaşmaları... 331	
13.1. Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Yargı Yetkisi.....	331
13.2. Roma Statüsü'ne Taraf Olmayan Devletlerin UCM Hakkında Kaygı ve Tutumları.....	333

SONUÇ	339
-------------	-----

EKLER

1. Kuzey Atlantik Andlaşması	345
2. Yunanistan ile Türkiye'nin Kuzey Atlantik Andlaşmasına Katılmasına Dair Protokol	349
3. Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces	351
4. Convention entre les Etats parties au Traité de l'Atlantique Nord sur le statut de leurs forces	375
5. Kuzey Atlantik Antlaşmasına Taraf Devletler arasında, Kuvvetlerin Statüsüne dair Sözleşme.....	400
6. 6375 Sayılı kanunla tasdik edilen "Kuzey Atlântik Antlaşmasına Taraf Devletler arasında Kuvvetlerinin Statüsüne dair Sözleşme"nin VII nci maddesinin 3a(ii) bendi ile VIII nci maddesinin tatbik ve tadiline dair Kanun	423
7. Görev Belgesine İlişkin 24.09.1968 Tarihli Notalar	425
8. Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme	430
KAYNAKÇA	439